

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า
เรื่อง
การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร
พุทธศักราช ๒๕๖๖

องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า
อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร
พุทธศักราช ๒๕๖๖

หลักการ

กำหนดให้มีการติดตั้งบ่อดักไขมัน เพื่อบังคับใช้กับอาคารที่จะปลูกสร้างใหม่และอาคาร สิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่เดิมก่อนที่จะมีการประกาศใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น โดยเฉพาะอาคารปลูกสร้างที่มีการระบายน้ำทิ้งหรือไหลลงไปสู่แหล่งระบายน้ำภายในตำบลเหล่า เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคูณภาพของน้ำ

เหตุผล

ด้วยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ (๓) ได้กำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร ประกอบกับมาตรา ๖๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนี้

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า
เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พุทธศักราช ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พุทธศักราช ๒๕๖๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมาตรา ๒๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า โดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าและนายอำเภอโกสุมพิสัย จึงออกข้อบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พุทธศักราช ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหรือข้อบังคับกฎระเบียบและคำสั่งอื่นใดขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน ร้านค้า ร้านอาหาร สำนักงานหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอาศัยหรือใช้สอยได้

“บ่อดักไขมัน” หมายความว่า สิ่งที่ใช้แยกน้ำมันและไขมันออกจากน้ำซึ่งผ่านการใช้แล้ว

“การระบายน้ำ” หมายความว่า การผันน้ำ การปล่อยน้ำ การเทน้ำ การสูบน้ำ หรือการกระทำอื่นใดที่เป็นการถ่ายเทน้ำ

“แหล่งระบายน้ำ” หมายความว่า ทางหรือท่อระบายน้ำ ลำกระโดง ลำราง คู คลอง แม่น้ำ ทะเล และแหล่งน้ำสาธารณะ แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่เป็นของเอกชน ซึ่งมีทางเชื่อมต่อหรือสามารถไหลไปสู่แหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติได้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า

ข้อ ๕ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับแก่อาคารที่มีการระบายน้ำทิ้งลงหรือไหลไปสู่แหล่งระบายน้ำและยังไม่มีกฎหมายใดกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการกำจัดน้ำมันและไขมันสำหรับอาคารประเภทนั้น

ข้อ ๖ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารตามข้อ ๕ ติดตั้งบ่อดักไขมันตามมาตรฐานที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด

ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารที่มีการปลูกสร้างใหม่ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันสำหรับอาคารนั้นให้แล้วเสร็จก่อนเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอย และหากอาคารใดอยู่ระหว่างการปลูกสร้างใหม่ในวันที่ข้อบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ก็ให้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมันตามข้อบัญญัตินี้เช่นเดียวกัน

ข้อ ๗ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารตามข้อ ๕ เก็บ ขน น้ำมันหรือไขมันในบ่อดักไขมันไปกำจัดและซ่อมแซมบำรุงรักษาบ่อดักไขมันให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ตามปกติอยู่เสมอ

ข้อ ๘ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ข้อ ๙ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการปฏิบัติตาม
ข้อบัญญัตินี้

ข้อ ๑๐ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจยกเว้นการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ตามความจำเป็นโดย
พิจารณาถึงสภาพ ลักษณะหรือการใช้ประโยชน์ของอาคาร หรือสภาพของพื้นที่ เช่น พื้นที่บนภูเขาพื้นที่
เกษตรกรรม พื้นที่ในชนบท

ข้อ ๑๑ ให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเหล่ารักษาการตามข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก
ประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการเป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(ลงชื่อ)

(นายพัต เดือนมิ่งมาตร)

นายกองค้การบริหารส่วนตำบลเหล่า

เห็นชอบ

(นายฉลอง พึ่งโคกสูง)

นายอำเภอโกสุมพิสัย

ทำยข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเหล่า
เรื่อง การกำหนดมาตรฐานปริมาณความจุของบ่อดักไขมัน

ขนาดพื้นที่และประเภทอาคาร (ตารางเมตร)	ความจุไม่น้อยกว่า (ลิตร)	ปริมาณไม่น้อยกว่า (ลบ.ม.)
๑) อาคารอาศัยอยู่ พื้นที่อาคารไม่เกิน ๕๐ ตร.ม.	๕๐	๐.๐๕
๕๑ - ๑๐๐ ตร.ม.	๑๐๐	๐.๑๐
๑๐๑ - ๒๐๐ ตร.ม.	๒๕๐	๐.๒๕
๒๐๑ - ๕๐๐ ตร.ม.	๕๐๐	๐.๕๐
๕๐๑ - ๑,๐๐๐ ตร.ม.	๗๕๐	๐.๗๕
๑,๐๐๐ ตร.ม. ขึ้นไป	๑,๐๐๐	๑.๐๐
๒.) ห้องแถวหรือตึกแถว ไม่ว่าจะใช้เพื่อการพาณิชย์หรือพักอาศัย พื้นที่อาคารทุกชั้นรวมกันแต่ละคูหาไม่เกิน ๒๐๐ ตร.ม.	๘๐๐	๐.๘๐
ห้องแถวหรือตึกแถว ไม่ว่าจะใช้เพื่อการพาณิชย์หรือพักอาศัย พื้นที่อาคารทุกชั้นรวมกันแต่ละคูหาตั้งแต่ ๒๐๑ ตร.ม. แต่ไม่เกิน ๖๐๐ ตร.ม.	๑,๔๐๐	๑.๔๐
ห้องแถวหรือตึกแถว ไม่ว่าจะใช้เพื่อการพาณิชย์หรือพักอาศัยแต่ละคูหาที่สูงเกิน ๓ ชั้น	๑,๕๐๐	๑.๕๐
๓) อาคารสาธารณะ / อาคารอาศัยรวมพื้นที่อาคารไม่เกิน ๒๐๐ ตร.ม.	๑,๐๐๐	๑.๐๐
๒๐๑ - ๕๐๐ ตร.ม.	๑,๒๐๐	๑.๒๐
๕๐๑ - ๑,๐๐๐ ตร.ม.	๑,๕๐๐	๑.๕๐
๑,๐๐๑ - ๓,๐๐๐ ตร.ม.	๒,๐๐๐	๒.๐๐
๓,๐๐๐ ตร.ม. ขึ้นไป	๒,๕๐๐	๒.๕๐

แนวทางปฏิบัติของอาคารปลูกสร้างใหม่

- ๑) เมื่อข้อบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ให้ประชาสัมพันธุ์ให้ประชาชนทราบถึงการปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่น
- ๒) พิจารณาออกประกาศกำหนดคุณลักษณะบ่อดักไขมันเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติและข้อบัญญัติฉบับนี้
- ๓) จัดหาแบบบ่อดักไขมันตามคุณลักษณะที่กำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมันไว้บริการประชาชน หรือพิจารณาจากแบบบ่อดักไขมันและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมัน (เอกสารแนบ)
- ๔) กำหนดให้ผู้ยื่นเรื่องขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร จะต้องมียารายการบ่อดักไขมันในแบบแปลนขออนุญาตก่อสร้างอาคาร
- ๕) กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตั้งบ่อดักไขมันรวมถึงการดูแล รักษา เก็บขนน้ำมันและไขมันออกจากบ่อไปกำจัด ตลอดจนเปลี่ยนบ่อดักไขมันใหม่ ในกรณีที่บ่อดักไขมันเดิมไม่อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้
- ๖) ออกคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินการสำรวจตรวจสอบอาคาร เพื่อสั่งการให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองติดตั้งบ่อดักไขมันตามข้อบัญญัตินี้
- ๗) กรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารมีเหตุจำเป็นอันสมควรที่ไม่สามารถติดตั้งบ่อดักไขมันได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าช่วยเหลือในการติดตั้งบ่อดักไขมันจนสำเร็จ
- ๘) เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจยกเว้นการปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ เช่น อาคารบางหลังที่ปลูกสร้างบนพื้นที่ภูเขาหรือในพื้นที่ชนบทหรือในพื้นที่เกษตรกรรม เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติของอาคารสิ่งปลูกสร้างอยู่เดิม

๑. กรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารเป็นผู้ติดตั้งบ่อดักไขมันเอง

๑.๑ จัดประชุมประชาคม เพื่อสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจถึงปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากอาคารบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้างอื่น เมื่อมีการระบายน้ำเสียจากหลายแห่งมารวมกันในแหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและสิ่งแวดล้อมโดยรวม หากไม่มีการบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด จึงสมควรที่ประชาชนทุกคนจะต้องร่วมมือกันติดตั้งบ่อดักไขมันในอาคารบ้านเรือน เพื่อดักจับไขมันและน้ำมันทุกประเภท ก่อนจะระบายลงสู่แหล่งระบายน้ำหรือแหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติเพราะไขมันและน้ำมันเป็นต้นเหตุของสารอินทรีย์ที่ทำให้เกิดน้ำเสีย

๑.๒ สร้างแรงจูงใจในการติดตั้งบ่อดักไขมัน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาลดค่าน้ำประปา ลดค่าภาษีโรงเรือน จัดทำประกาศนียบัตรครัวเรือนดีเด่นให้กับผู้ติดตั้งบ่อดักไขมัน เป็นต้น

๑.๓ สืบหาข้อมูลและขึ้นทะเบียนบัญชีรายชื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารบ้านเรือนที่มีความประสงค์จะติดตั้งบ่อดักไขมัน

๑.๔ จัดตั้งกองทุนบ่อดักไขมัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารบ้านเรือนที่มีความประสงค์จะติดตั้งบ่อดักไขมัน แต่ขาดความพร้อมในด้านต่างๆ อาทิ มีสภาพยากจน ไม่มีเงิน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ ขาดแคลนเครื่องมือ ฯลฯ ได้ติดตั้งบ่อดักไขมัน ประกอบกับเป็นค่าบริการจัดการโครงการฯ ส่วนการจัดหาเงินกองทุนและวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ อาจดำเนินการด้วยวิธีการ เช่น ทอดผ้าป่าบ่อดักไขมัน เป็นต้น

๑.๕ แต่งตั้งคณะกรรมการบ่อดักไขมัน เพื่อบริหารจัดการโครงการฯ โดยพิจารณาจากกลุ่มบุคคลที่มีศักยภาพ มีความเสียสละ มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป อาทิเช่น ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครต่างๆ ช่างฝีมือก่อสร้าง เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา น้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด ด้วยการติดตั้งบ่อดักไขมันในท้องถิ่นตน ซึ่งคณะกรรมการฯ อาจประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ ดังนี้ ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายการเงิน ฝ่ายจัดหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ฝ่ายผลิตและติดตั้ง ฝ่ายติดตามผล และฝ่ายเลขานุการ ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้การสนับสนุนช่วยเหลือและร่วมดำเนินการกับคณะกรรมการดังกล่าว

๒. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการติดตั้งบ่อดักไขมัน

๒.๑ กำหนดเป้าหมายในการติดตั้งบ่อดักไขมันให้กับอาคารและสถานที่ดังต่อไปนี้ ภายในปี ๒๕๖๖

- โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกโรงเรียน
- ร้านอาหารขนาดพื้นที่เกินกว่า ๒,๕๐๐ ตารางเมตร จำนวน ๓๐%
- หอพักที่มีห้องพักตั้งแต่ ๕๐ ห้องขึ้นไป จำนวน ๑๐%

๒.๒ กำหนดหลักเกณฑ์ในการสนับสนุนการติดตั้งบ่อดักไขมันจากแนวทางเลือก ดังนี้

- เจ้าของอาคารบ้านเรือนซื้อผลิตภัณฑ์บ่อดักไขมันสำเร็จรูป ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตั้งให้โดยไม่คิดค่าบริการติดตั้ง

- เจ้าของอาคารบ้านเรือนออกค่าวัสดุอุปกรณ์บ่อดักไขมัน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อสร้างติดตั้งบ่อดักไขมัน โดยไม่คิดค่าบริการติดตั้ง

- เจ้าของอาคารบ้านเรือนออกค่าวัสดุอุปกรณ์บ่อตัดไขมันครั้งหนึ่งและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบค่าวัสดุอุปกรณ์บ่อตัดไขมันให้อีกครั้งหนึ่ง พร้อมก่อสร้างติดตั้งบ่อตัดไขมัน
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการก่อสร้างติดตั้งบ่อตัดไขมันให้กับอาคารบ้านเรือน แล้วให้เจ้าของอาคารบ้านเรือนผ่อนชำระเงินค่าบ่อตัดไขมัน เป็นงวดๆ จนครบ
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการติดตั้งบ่อตัดไขมันให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใดๆ

ทั้งสิ้น

๒.๓ จัดตั้งศูนย์การผลิตและติดตั้งบ่อตัดไขมัน โดยกำหนดรูปแบบบ่อตัดไขมันตามความเหมาะสมของอาคารบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้างแต่ละประเภท

๒.๔ ตั้งงบประมาณรายจ่ายไว้ในหมวดครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้างหรือโอนงบประมาณรายจ่ายประจำปีรายการที่ยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายหรือเหลือจ่าย เพื่อดำเนินโครงการหนึ่งอาคารบ้านเรือนหนึ่งบ่อตัดไขมันหรืออาจใช้จ่ายจากเงินสะสม เพื่อสนับสนุนการบริการชุมชนและสังคม หรือกิจกรรมที่จัดทำเพื่อบำบัดความเดือดร้อนของประชาชนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเอง การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ.๒๕๔๘

ข้อกำหนดและวิธีการติดตั้งบ่อดักไขมัน

บ่อดักไขมันสามารถก่อสร้างได้หลายแบบ เช่น

๑. บ่อดักไขมันติดตั้งในที่แบบวงขอบซีเมนต์

๒. กับบ่อดักไขมันแบบสร้างในที่

การติดตั้งขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โดยคิดจากปริมาณน้ำเสียที่เกิดจากครัว ห้องน้ำ ลานซักล้าง และสภาพของพื้นที่ที่จะทำการก่อสร้าง

วิธีการก่อสร้างบ่อดักไขมัน

๑. บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑.๑ วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

๑.๑.๑ ปูนซีเมนต์ ปอร์ตแลนด์

๑.๑.๒ ทรายหยาบและทรายละเอียด

๑.๑.๓ เหล็กเส้นกลม RB ขนาด ๘ ๙ มม.

๑.๑.๔ วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูป (ในท้องตลาดมีจำหน่ายโดยทั่วไป)

-มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๓๐-๐.๔๐ ม.

-มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๑.๐๐ ม. สูง ๐.๓๕-๐.๔๐ ม.

-มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ตั้งแต่ขนาด ๐.๘๐ ม. สูง ๐.๔๐-๐.๔๕ ม.

๑.๑.๕ ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ท่อเข้า ขนาด ๘ ๗๕ มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่าท่อน้ำออก ขนาด ๘ ๑๐๐ มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก. ๑๗-๒๕๓๒)

๑.๒ วิธีการก่อสร้าง

๑.๒.๑ ขุดดินลึกลงไป โดยคุ้ระดับที่ต่ำกว่าที่ออกจากแหล่งน้ำเสียเข้ามาที่บ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ) โดยขุดหลุมให้มีเส้นผ่านศูนย์กลางของหลุมใหญ่กว่าขนาดของวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปประมาณ ๕๐ ซม. โดยรอบหรือพอสมควร เมื่อขุดได้ระดับแล้วให้ดูว่าดินก้นหลุมมีความแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อดักหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

๑) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่รับน้ำหนักได้ ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุมอัดแน่น ความหนาประมาณ ๑๐ ซม. ได้เลย

๒) กรณีดินมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็มไม้ขนาด ๘ ๔-๘ นิ้วยาว ๓.๐ - ๖.๐ ม. แล้วใส่ทรายรองพื้นอัดแน่น ความหนา ๑๐ ซม. ให้เสาเข็มพื้นทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ ๒-๓ ซม.

๑.๒.๒ ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด ๘ ๙ มม. เป็นตะแกรงวงกลม ระยะห่าง ๒๐x๒๐ ซม. (ตามรูปแบบ)

๑.๒.๓ เทคอนกรีต อัตราส่วน ๑:๒:๔ หนา ๑๐ ซม. โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้มท่อหัวเสาเข็มประมาณ ๒ - ๓ ซม.

๑.๒.๔ นำวงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปมาวางที่คอนกรีตก้นหลุมที่เตรียมไว้ โดยตั้งวงขอบซีเมนต์ เป็นแบบปิดกัน ก็ให้วางได้เลย แต่ถ้าเป็นวงขอบซีเมนต์ฯ ธรรมดา เมื่อวางแล้วให้ทำการยาแนวด้วยปูนทรายที่ก้นวงขอบซีเมนต์เพื่อป้องกันรั่วซึม จากนั้นเอาวงขอบซีเมนต์วางซ้อนทับตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้แล้วยาแนวรอบต่อตามรูปแบบ โดยอัตราส่วนผสมปูนทรายยาแนว ปูน : ทราย เท่ากับ ๑ : ๑ พร้อมทั้งทำการเจาะต่อท่อระบายน้ำตามรูปแบบ กลบฝังดิน โดยรอบตัวบ่อดักให้แน่นแล้วปิดฝาปูนทั้งตลาด

๑.๒.๕ การต่อน้ำเข้า และน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่น ๆ ที่มีไขมันเกาะติด โดยใช้ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ขนาดขึ้นอยู่กับรูปแบบหรือความเหมาะสมแต่ขนาดของท่อต้องไม่เล็กกว่าท่อเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อด้วยท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ขนาด (ตามรูปแบบ) หรือใหญ่กว่าโดยให้ ต่อน้ำที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไปลงแหล่งน้ำสาธารณะหรือรางน้ำ ดู คลอง ตามพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ให้ปากท่อที่ออกจมอยู่ในน้ำเพื่อให้มีการระบายออกจากตัวบ่อดักไขมันได้ดี

๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ โดยมีขั้นตอนดังนี้

๒.๑ วัสดุและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง

๒.๑.๑ ปูนซีเมนต์ ปอร์ตแลนด์

๒.๑.๒ ทรายหยาบ

๒.๑.๓ เหล็กเส้นกลม RB ขนาด ๘ ๙ มม.

๒.๑.๔ ท่อ PVC ชั้น ๘.๕ ท่อเข้า ขนาด ๘ ๙ มม. หรือตามรูปแบบหรือขนาดใหญ่กว่าท่อที่ออก ขนาด ๘ ๑๐๐ มม. หรือตามรูปแบบหรือใหญ่กว่า (ผลิตตามมาตรฐาน มอก.๑๗-๒๕๓๒)

๒.๒ วิธีการก่อสร้าง

๒.๒.๑ ขุดดินลึกลงไป โดยดูระดับท่อที่ออกจากแหล่งกำเนิดน้ำเสียมาเข้าท่อเข้าบ่อดักไขมัน(ตามรูปแบบ) โดยขุดให้มีความกว้างโดยรอบขนาดของบ่อ คสล. ประมาณ ๐.๘๐-๑.๐๐ ม. หรือตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เมื่อขุดได้ระดับแล้วควาดินก้นหลุมมีความหนาแน่นพอที่จะรับน้ำหนักบ่อดักไขมัน คสล. ได้หรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วให้ดำเนินการดังนี้

๑) กรณีดินมีความแข็งแรงและแน่นพอที่รับน้ำหนักได้ให้ทำการใส่ทรายหยาบก้นหลุมบดอัดแน่น ความหนาประมาณ ๑๐ ซม. ได้เลย

๒) กรณีมีความอ่อนนุ่มหรือเป็นดินเหนียว ให้ทำการตอกเสาเข็ม (ขนาดของเสาเข็มให้เป็นไปตามหลักทางด้านวิศวกรรมโยธา) แล้วใส่ทรายรองพื้นที่อัดแน่น ความหนา ๑๐ ซม. ให้หัวเสาเข็มพื้นทรายรองพื้นขึ้นมาประมาณ ๒-๓ ซม.

๒.๒.๒ ผูกเหล็กเส้นกลม ขนาด ๘ ๙ มม. ฐานและโครงสร้างของตัวบ่อดักไขมัน (ตามรูปแบบ)

๒.๒.๓ เทคอนกรีตอัตราส่วน ๑ : ๒ : ๔ ที่ฐานพื้นบ่อดักไขมันก่อน โดยให้เนื้อคอนกรีตหุ้มหัวเสาเข็มประมาณ ๒-๓ ซม.

๒.๒.๔ ประกอบแบบต้องใช้ไม้แบบที่มีผิวเรียบไม่บิดงอ แล้วยึดค้ำยันแบบให้แน่นหนา ป้องกันการไม่ให้ไม้แบบระเบิดหรือโก่งงอเสียรูป จากนั้นให้ทำการเอาน้ำสะอาดรดไม้แบบให้ทั่วจึงทำการเทคอนกรีตอัตราส่วน ๑ : ๒ : ๔ ลงไปในไม้แบบโครงสร้างและให้ทำการกระทุ้งคอนกรีตไปด้วย เพื่อไม่ให้คอนกรีตนั้นเป็นฟองอากาศเพราะจะมีการรั่วซึมได้

๒.๒.๕ การถอดไม้แบบ ให้ทำการถอดไม้แบบได้หลังจากเทคอนกรีต ประมาณ ๓-๕ วัน แล้วให้ตรวจสอบดูว่ามีรอยร้าวหรือไม่ ถ้ามีให้ทำการอุดทันที

๒.๒.๖ การต่อน้ำเข้าและน้ำออกจากบ่อดักไขมัน ให้ทำการต่อน้ำทิ้งที่ออกจากจุดปรุงอาหารหรือจากจุดล้างจานหรือภาชนะอื่น ๆ แต่ต้องไม่มีขนาดเล็กกว่าของเดิมที่ออกมา ส่วนน้ำทิ้งให้ต่อน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมัน ไม่ลงแหล่งระบายน้ำสาธารณะหรือรางน้ำ ดู คลอง ตามพื้นที่นั้น ๆ โดยไม่ให้ปากท่อที่ออกจมอยู่ในน้ำเพื่อให้มีการระบายน้ำทิ้งที่ออกจากบ่อดักไขมันได้ดี

รายละเอียดบ่อดักไขมันเพื่อบำบัดน้ำเสีย

บ่อดักไขมันเป็นอุปกรณ์สำหรับแยกไขมันไม่ให้ไหลปนไปกับน้ำทิ้งและช่วยดักเศษอาหารด้วยในตัวโดยตัวบ่อบางได้ ๒ ส่วน ซึ่งเชื่อมต่อกัน ในส่วนที่ ๑ จะมีตะแกรงดักขยะซึ่งใช้ในการดักเศษอาหาร ตะแกรงนี้สามารถแยกออกมาได้ เพื่อให้ซากเศษอาหารทิ้งและทำความสะอาดได้ ส่วนน้ำจะไหลผ่านตะแกรงลอดแผ่นกันเข้าส่วนที่ ๒ ซึ่งจะทำหน้าที่ดักไขมัน คือ จะขังน้ำเสียไว้ระยะหนึ่ง เพื่อได้ไขมันและน้ำมันที่ปะปนอยู่ในน้ำลอยขึ้นมาบนผิวน้ำ ซึ่งเมื่อสะสมจนมีปริมาณมากก็สามารถตักออกไปทิ้งได้ ส่วนน้ำที่ถูกแยกเอาไขมันออกก็จะไหลออกทางช่องระบายน้ำต่อไป

รูปแบบบ่อดักไขมัน มี ๒ รูปแบบ แบ่งตามความเหมาะสมได้ดังนี้

๑. บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์ การติดตั้งใช้งานเหมาะสมสำหรับบ้านเรือนทั่วไปและสถานประกอบการที่มีขนาดเล็ก เช่น ร้านอาหาร โดยประยุกต์ใช้วงขอบซีเมนต์สำเร็จรูปมาทำเป็นบ่อดักไขมันได้ การติดตั้งฝังไว้บนพื้นดินหรือใต้ดินและกักเก็บน้ำเสียได้น้อย ๖ ซม.

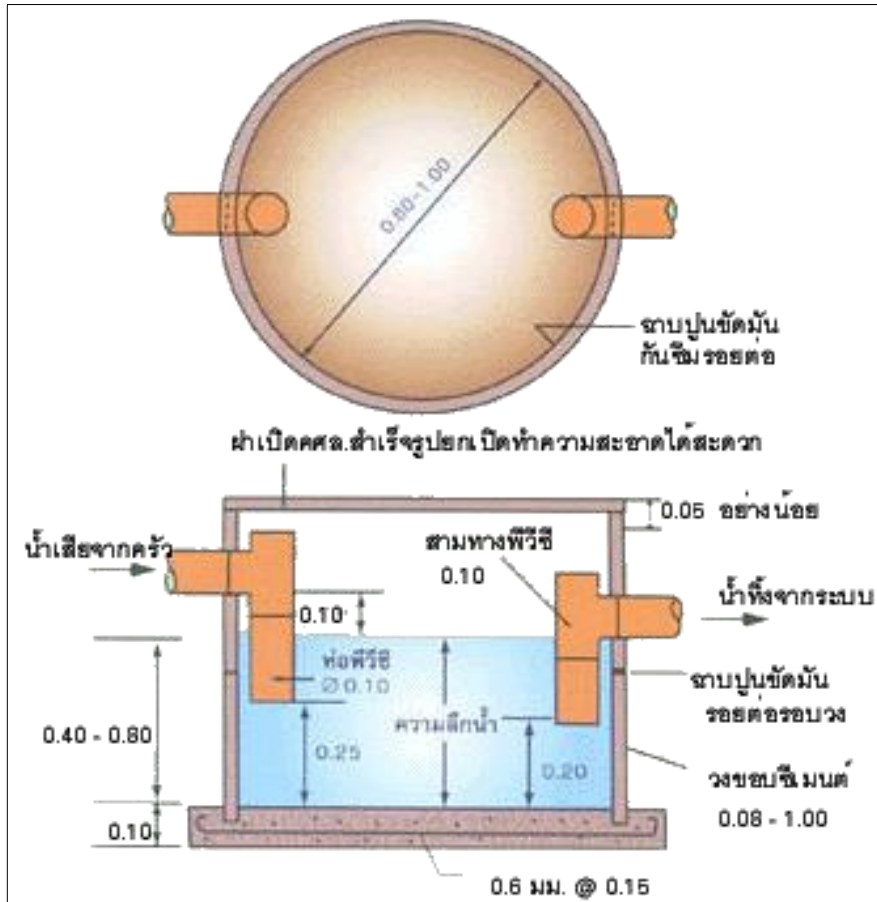
๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ การติดตั้งใช้งานเหมาะสมสำหรับสถานที่ประกอบการขนาดใหญ่ เช่น ภัตตาคารศูนย์อาหาร โรงอาหารและตลาด การติดตั้งโดยสร้างบ่อดักไขมันบนพื้นที่และสามารถกักเก็บน้ำเสียได้น้อย ๖ ซม.

ค่าใช้จ่ายบ่อดักไขมัน

๑. บ่อดักไขมันแบบวงขอบซีเมนต์	ราคาประมาณ ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท
๒. บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่	ราคาตามขนาดของบ่อ

การใช้งานและการดูแลรักษา

๑. ต้องติดตั้งตะแกรงดักขยะก่อนเข้าบ่อดักไขมัน
๒. ต้องไม่ทะลวงหรือแทงผลึกให้เศษขยะไหลผ่านตะแกรงเข้าไปในบ่อดักไขมัน
๓. ต้องไม่เอาตะแกรงดักขยะออกไม่ว่าจะชั่วคราวหรือถาวร
๔. ต้องหมั่นโกยเศษขยะที่ดักกรองไว้ได้หน้าตะแกรงออกสม่ำเสมอ
๕. ห้ามเอาน้ำจากส่วนอื่นๆ เช่น น้ำล้างมือ น้ำอาบ น้ำซัก น้ำฝน ฯลฯ เข้ามาในบ่อดักไขมัน
๖. ต้องหมั่นตักไขมันออกจากบ่อดักไขมันอย่างน้อยทุกสัปดาห์ นำไขมันที่ตักได้ใส่ภาชนะปิดมิดชิดและรวมไปกับขยะมูลฝอย เพื่อนำไปกำจัดต่อไป
๗. หมั่นตรวจดูท่อระบายน้ำที่รับน้ำจากบ่อดักไขมัน หากมีไขมันอยู่เป็นก้อนหรือคราบ ต้องทำตามข้อ ๖ ถูขึ้นมากกว่าเดิม

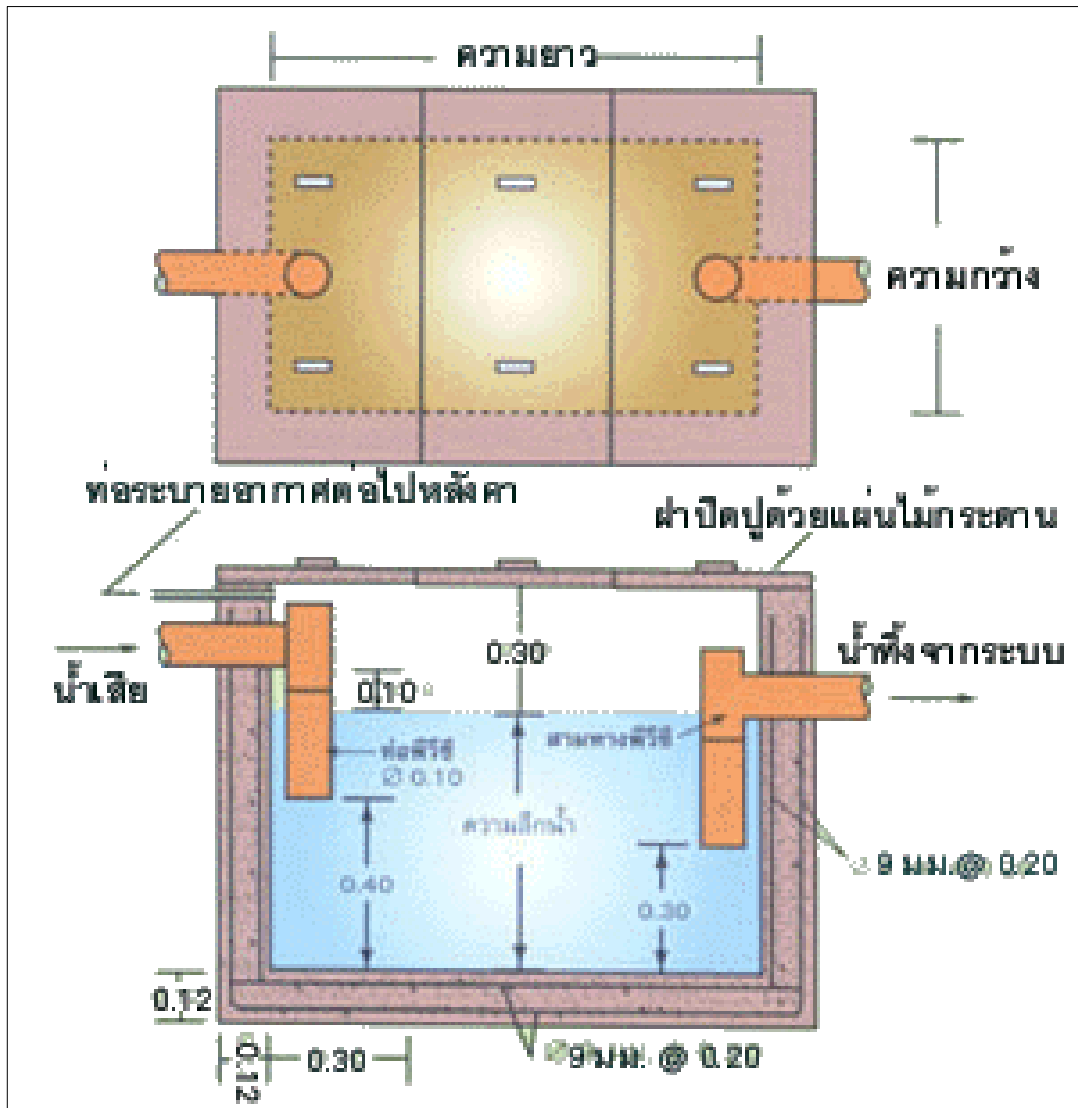
ปอดักไขมันแบบใช้วงขอบซีเมนต์ สำหรับบ้านพักอาศัยและสถานประกอบการขนาดเล็ก

ขนาดมาตรฐานแบบปอดักไขมันแบบใช้วงขอบซีเมนต์ สำหรับบ้านพักอาศัย

จำนวนคน	ปริมาตรบ่อที่ต้องการ (ลบ.ม.)	ขนาดบ่อ		จำนวนบ่อ (บ่อ)
		เส้นผ่าศูนย์กลาง	ความลึกน้ำ (ม.)	
๕	๐.๑๗	๐.๘	๐.๔๐	๑
๕-๑๐	๐.๓๔	๐.๘	๐.๗๐	๑
๑๐-๑๕	๐.๕๑	๑.๐	๐.๗๐	๑
๑๕-๒๐	๐.๖๘	๑.๒	๐.๖๐	๑
๒๐-๒๕	๐.๘๕	๑.๒	๐.๘๐	๑

ขนาดมาตรฐานแบบปอดักไขมันแบบใช้วงขอบซีเมนต์ สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็ก

จำนวนคน	ปริมาตรบ่อที่ต้องการ (ลบ.ม.)	ขนาดบ่อ		จำนวนบ่อ (บ่อ)
		เส้นผ่าศูนย์กลาง	ความลึกน้ำ (ม.)	
๒๕-๓๐	๑.๐๒	๑.๐	๐.๗๐	๒
๓๐-๓๕	๑.๑๙	๑.๐	๐.๘๐	๒
๓๕-๔๐	๑.๓๖	๑.๒	๐.๖๐	๒
๔๐-๔๕	๑.๕๓	๑.๒	๐.๗๐	๒
๔๕-๕๐	๑.๗	๑.๒	๐.๘๐	๒

บ่อดักไขมันแบบสร้างในที่ สำหรับสถานประกอบการขนาดใหญ่

ค่าใช้จ่ายตามขนาดบ่อ

ขนาดพื้นที่ (ตารางเมตร)	ปริมาตรบ่อที่ต้องการ (ลบ.ม)	ขนาดบ่อ (ม.)		
		ความลึกน้ำ	ความกว้าง	ความยาว
๑๐	๐.๑๙	๐.๔๐	๐.๕๐	๑.๐๐
๑๐-๒๕	๐.๔๗	๐.๖๐	๐.๖๐	๑.๓๐
๒๕-๕๐	๐.๙๔	๐.๗๕	๐.๘๐	๑.๖๐
๕๐-๗๕	๑.๔๑	๐.๗๕	๑.๐๐	๒.๐๐
๗๕-๑๐๐	๑.๘๘	๐.๘๐	๑.๑๐	๒.๒๐
๑๐๐-๑๒๕	๒.๓๕	๐.๘๕	๑.๒๐	๒.๔๐
๑๒๕-๑๕๐	๒.๘๒	๐.๙๐	๑.๒๐	๒.๖๐
๑๕๐-๑๗๕	๓.๒๙	๑.๐๐	๑.๓๐	๒.๖๐
๑๗๕-๒๐๐	๓.๗๖	๑.๐๐	๑.๓๕	๒.๘๐